17

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

"Rahman'ın kulları yeryüzünde alçak gönüllü olarak yürüyen, cahiller onlara laf attığı zaman, 'selâm' deyip geçen kullardır."

(Furkân suresi, 63. ayet.)

Hadis

Enes b. Mâlik anlatıyor: Resulullah bana dedi ki, "Evladım! Eğer kalbinde hiç kimseye karşı hile olmadan sabaha ve akşama erişmeyi başarabilirsen bunu yap. İşte bu benim sünnetimdir. Kim benim sünnetimi yaşatırsa beni sevmiş olur, kim de beni severse cennette benimle birlikte olur."

(Tirmizî, İlim, 16.)

Ramazan Sözlüğü

Takva:
Bilinçli olmak, sakınmak, korkmak ve çekinmek gibi anlamlara gelir. Bir Müslümanın, kulluk bilinciyle hareket ederek haramlardan ve kötü tutum ve davranışlardan sakınması, Yüce Allah'ın rızasını kaybetmekten korkması ve çekinmesidir. Takva sahibi Müslümanlar dinin yasaklarından, şüpheli şeylerden uzak dururlar. Kul hakkına girmemek ve Allah'ın (c.c.) emirlerini yerine getirmek konusunda son derece dikkatli davranırlar.

Mukabele
17. Cüz

Dua

"Allah'ım! Bütün işlerimin başı olan dinim konusunda hataya düşmekten beni koru! Yaşadığım şu dünyadaki işlerimin yolunda gitmesini sağla! Dönüp varacağım ahiretimi kazanmama yardım et! Hayatım boyunca daha çok hayır yapmama imkân ver."

(Müslim, Zikir, 71.)

Mani

İki işit de bir söyle
Çok gülmekten sakın
Kulak asma her söze
Şöyle böyle deme sakın!

Şehirler ve Mekânlar

Tunus Zeytune Camisi

Başkent Tunus'ta çarşıların ortasında yer alır ve şehrin büyük camisi olmasından dolayı Camiu'l-Kebir (Tunus Ulu Camii) adıyla da anılır. İlk defa Emevi valilerinden Hasan b. Numan tarafından 699 yılında yaptırılmıştır. Endülüs sanatının müstesna eserlerinden biri olarak kabul edilen Zeytune Camisi, aynı zamanda bir üniversite olarak da İslam tarihinde önemli bir yere sahiptir. Zeytune Üniversitesi 13. yüzyılın ortalarından itibaren büyük canlılık kazanmış ve Kuzey Afrika'nın en önemli ilim merkezlerinden biri olmuştur.

Esma-i Hüsna

El-Habîr

"Her şeyden haberdar olan, kendisinden hiçbir şey gizli kalmayan."

İster Çin ister Yemen,
Haberdar olur hemen
Duada anmak için
Yeter el-Habîr demen

Mustafa YILMAZ

Komşuluk Adabı

- Gürültü yaparak komşularımızı rahatsız etmemeliyiz.
- Balkondan ve pencereden bir şeyler silkelememeliyiz.
- Ortak kullanım alanlarının temizliğine dikkat etmeliyiz.
- Komşularımızın özel hayatlarına müdahale olacak davranışlardan sakınmalıyız.
- Taşınma ve tadilat gibi işlerimizi uygun zamanlarda komşularımızı haberdar ederek yapmalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Ebu Ubeyde b. Cerrah

583 yılında Mekke'de doğdu. İlk Müslümanlardan olan Hz. Ebu Ubeyde, İslam'ın yayılması için büyük çaba gösterdi. Müşriklerin baskıları dayanılmaz hâle gelince İkinci Habeşistan Hicreti'ne katıldı. Bir müddet sonra Mekke'ye döndü ve daha sonra da Medine'ye hicret etti.

Hz. Ebu Ubeyde, Medine Dönemi'nde önemli idari işlerde yer aldı. Hudeybiye Antlaşması'nda şahit olarak adı yazıldı. Medine'ye gelen Yemenlilere İslam'ı öğretmek üzere görevlendirildi. Hz. Peygamber'le birlikte bütün savaşlara katıldı ve Mekke'nin Fethi'nde de bulundu.

Hz. Ebu Bekir'in halifelik yıllarında devletin maliye işlerinden sorumlu oldu. Hz. Ömer zamanında onun komutasında Antakya ve Kudüs başta olmak üzere Suriye bölgesindeki birçok şehir fethedildi. Hz. Ebu Ubeyde'nin gönderdiği birlikler, Urfa ve Maraş'a kadar geldiler. Hz. Ebu Ubeyde fethettiği bölgeleri Hz. Ömer'in valisi olarak idare etti.

Hz. Peygamber mütevazı, züht ve hayâ sahibi olan Hz. Ebu Ubeyde'yi çok sever, onun ahlakını takdir ederdi.

Hz. Ebu Ubeyde, hastalanarak 639 yılında vefat etti.

Bir Nasihat

Her zaman edepli ol. Toplumda ahlaksızlığın ve olumsuzlukların yayılmasını engelle.

Günün Sorusu

İmsak vakti ne zamandır?

İmsak, tan yerinin ağarma vaktidir.

Bilmece

Elde değil dildedir
Kapı açar bil nedir?

Bismillah

Sure

Tîn Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 8 ayettir. Adını ilk ayetinde geçen "incir" anlamındaki tîn kelimesinden alır. Sure, Yüce Allah'ın ilim ve kudretini gösteren dört önemli varlığın üzerine yemin ifadeleriyle başlar. Surenin ilk ayetlerinde insanın maddi gıdalarından incir ve zeytin üzerine, vahyin indiği Sînâ Dağı'na ve "emin belde" olarak zikredilen Mekke üzerine yemin edilir. Böylece Yüce Allah'ın insanı her yönüyle en güzel biçimde yarattığı hem bedenen hem de ruhen yükümlülük alabilecek yeteneklerle donattığı bildirilir.

Surenin devamında, en güzel şekilde yaratıldığı hâlde kötülüğe meyledenlerin ahlaki bakımdan en alçak seviyeye düştükleri ifade edilir, iman edip salih amel işleyenler ise övülür. Herkesin dünyada yaptığının karşılığını bulacağı, hiçbir bahane ile inkâr edilemeyecek ahiret günü hatırlatılarak o gün en adil hükmün Yüce Allah tarafından verileceği vurgulanır.

Şiir

Lütfunla Biter

(...)
Sen'den armağan bu din-i mübin,
Dil "Ya Rabbi" der, melekler "Âmin!"
Berat Gecesi binlerce mü'min
Affedilince gelir sefalar,
Lütfunla biter cevr ü cefalar.

Taze fidanlar ümidi keser,
Nehirler kurur, topraklar susar.
Kadir Gecesi bir meltem eser,
Rahmetin gelir sonsuz defalar,
Lütfunla biter cevr ü cefalar.

Şanlı şefkatin bir deniz olur,
Amel defteri tertemiz olur,
Orucu tutan kul aziz olur,
Ramazan açar yeni sayfalar,
Lütfunla biter cevr ü cefalar.

Bestami Yazgan

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan, bekleme bilinci kazandırıyor. Beklemek, evet, bir bilinç işidir, İsmail'in annesi Hacer'i beklemesi gibi... Beklemek, vakte erişmenin ilk eşiği...

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 45.)

Metin

(...)

Oruç, ilginç bir şekilde, Müslümanlar arasında İslam'ın en çok rağbet gören emri. Sadece Türkiye'de değil, İslam dünyasının her yerinde ve Müslümanların yaşadığı her bölgede, oruca teveccüh diğer ibadetlere yönelişten daha fazla. Namazını düzenli kılmayan, zekât vb. malî yükümlülüklerde yan çizen, tesettüre riayet etmeyen, haccı erteleyen, İslam'ın ekonomik alandaki yasaklarına karşı lakayt davranan milyonlarca Müslüman'ın, ramazan orucunu sektirmeden tuttuğuna şahit olunuyor. Yüzyıllar ötesinden günümüze, bir geleneği de beraberinde getiriyor çünkü oruç. İnsana sımsıcak aile bağlarını, çocukluğun masumiyetini, eskinin yerine hiçbir şey konulamayacak hatıralarını, yerle yeksan olmuş mekânları ve çoktan atına binip yükünü tutmuş güzel insanları hatırlatıyor. Oruç, sadece bir ibadet olarak yorumlanmıyor, aynı zamanda bir kültür ve aidiyete de dönüşüyor hafızalarda.

Ta Mağrib'den Uzakdoğu'ya, kuzeyiyle-güneyiyle Amerika'dan Avrupa'ya kadar, Müslümanların var olduğu bütün ülkelerde oruç, eda ediliş biçimiyle de neredeyse tek ortak paydayı oluşturuyor. Abdest, namaz, hac, zekât vb. birçok ibadet çok çeşitli içtihatlarla bazı yorum farklarına ve tatbikatta nüanslara konu olurken, oruç son derece basit ve eşitleyici. Ramazanın başlangıç ve bitişiyle ilgili görüş ayrılıklarını istisna edersek, orucu bütün Müslümanlar aynı biçimde ve sadelikte tutuyor.

Birbirinden çok farklı siyasi sistemlere ve yönetim usullerine sahip olan İslam ülkelerini bir uçtan bir uca kuş bakışı seyretsek, hepsini aynı çatı altında toplayan şey de yine oruç.

(...)

Taha Kılınç

(Yeni Şafak Gazetesi, 14/04/2021 tarihli köşe yazısı)

Dünyada Ramazan

Sudan

Sudan'da iftar yemeği genellikle sokaklarda yenir. Akşama doğru genç erkekler, evlerin önünü temizleyip yerlere kilim ve seccadeler serer. Yola yakın olan evlerden tepsilerle yemekler gelir, hazırlanan yer sofralarına konur. Yoldan geçenler de bu sofralara davet edilir. Bu törenler sayesinde toplumun fertleri birbirlerine daha çok yakınlaşır. Mahallede bir hasta varsa topluca ziyaret edilir ve ona yardımcı olunur.